

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 1, ianuarie - martie 2026
<https://rrasm.ro/> redactie@rrasm.ro

1

Reintegrarea post-misiune a veteranilor. Provocări și soluții

Provocări sociale, profesionale, fizico-psihice și rolul asistenței sociale militare

Oprina Constantin

Lector universitar, jurist

Cercetător în asistență socială militară

ORCID: 0009-0002-0680-0837

Citare recomandată (APA 7):

Oprina, C. (2026). Reintegrarea post-misiune a veteranilor: provocări și soluții. *Revista Română de Asistență Socială Militară*, 1(1). <https://doi.org/10.5281/zenodo.18895423>

Rezumat

Articolul analizează procesul complex și multidimensional al reintegrării post-misiune a veteranilor, evidențiind rolul esențial al asistentului social militar ca liant strategic între individ, familie și instituțiile civile și militare. Lucrarea examinează dificultățile de adaptare pe trei paliere fundamentale: social-relațional, profesional-economic și fizic-mental. În plan psihologic, este investigată reconfigurarea rolurilor și impactul detașării emoționale (numbsense) asupra dinamicii cu partenerul și copiii. În plan profesional, studiul identifică barierele majore în echivalarea competențelor militare în mediul civil și riscul subcalificării sau al discriminării pe piața muncii. Totodată, sunt analizate provocările privind sănătatea fizică și mintală, de la leziunile cranio-cerebrale (TBI) până la durerea cronică și riscul dependenței de substanțe. Concluziile subliniază necesitatea implementării unor mecanisme integrate de sprijin, precum programe de recalificare, parteneriate academice și servicii de reabilitare specializată. Succesul reintegrării sociale, profesionale și familiale depinde de o abordare holistică orientată spre redobândirea autonomiei și creșterea calității vieții veteranului în societatea civilă.

Cuvinte cheie: asistență socială militară, competențe transferabile, dinamica familială, piața muncii, reintegrare post-misiune, sănătate ocupațională, veterani.

Abstract

The article analyzes the complex and multidimensional process of post-mission reintegration of veterans, highlighting the essential role of the military social worker as a strategic binder between the individual, the family, and civilian and military institutions. The paper examines the difficulties of adaptation on three fundamental levels: social-relational, professional-economic and physical-mental. Psychologically, the reconfiguration of roles and the impact of emotional detachment (numbsense) on the dynamics with the partner and children are investigated. At the professional level, the study identifies the major barriers in the equivalence of military skills in the civilian environment and the risk of underqualification or discrimination in the labor market. At the same time, physical and mental health challenges are analyzed, from craniocerebral injuries (TBI) to chronic pain and the risk of substance dependence. The conclusions underline the need to implement integrated support mechanisms, such as reskilling programmes, academic partnerships and specialised rehabilitation services. The success of social, professional and family reintegration depends on a holistic approach aimed at regaining autonomy and increasing the quality of life of the veteran in civil society.

Keywords: family dynamics, labor market, military social work, occupational health, post-mission reintegration, transferable skills, veterans.

1. Introducere

Reintegrarea post-misiune a veteranilor în comunitatea civilă reprezintă adesea un proces complex prin care aceștia încearcă să-și redefinească identitatea personală și profesională. Încheierea misiunilor din teatrele de operații (T.O.) marchează finalul luptei, dar, totodată, este începutul alteia noi: adaptarea la un sistem diferit de valori și la un ritm de viață distinct, caracterizat de structuri sociale generatoare de provocări noi.

Chiar dacă reintegrarea post-misiune este uneori privită ca un simplu act administrativ, acest proces poate influența sănătatea mentală, stabilitatea și dinamica familială, precum și reintegrarea profesională. Articolul pune în discuție dificultățile de adaptare ale veteranului pe

trei paliere esențiale: social-relațional, profesional-economic și, nu în ultimul rând, fizic-mental.

2. Metodologie

Prezenta analiză utilizează o abordare calitativă, fundamentată pe sintetizarea principalelor bariere identificate în procesul post-misiune. S-a avut în vedere impactul traumelor vizibile și invizibile asupra veteranului, dinamica schimbărilor de rol în cadrul familiei, precum și discrepanțele existente dintre seturile de competențe militare și cerințele pieții muncii civile.

În vederea unei reintegrări optime, articolul coroborează datele cu privire la simptomatologia specifică (PTSD, TBI) cu bunele practici și mecanismele de suport guvernamentale și non-guvernamentale (politici sociale) necesare în acest scop.

3. Rezultate și discuții

3.1. Palierul social-relațional

Reintegrarea post-misiune a veteranilor prin trecerea de la viața militară la cea civilă poate necesita o reechilibrare a dinamicii în familie, proces deseori generator de tensiuni. În familiile în care unul dintre soți este militar, are loc o schimbare a rolului pe care veteranul l-a avut inițial, astfel că, la întoarcere, fie va încerca să-și recupereze rolul anterior, fie se va simți neputincios în luarea deciziilor, ceea ce va determina ca reintegrarea post-misiune a veteranului în acest caz să nu fie una tocmai ușoară.

Partenerul poate avea dificultăți în a renunța la controlul pe care l-a exercitat anterior și în a reaccepta rolul soțului-veteran. Relația cu copiii poate fi, de asemenea, afectată, deoarece este posibil ca veteranul să fie perceput cu o nouă autoritate, în condițiile în care absența lui a creat o distanță emoțională.

La reîntoarcerea în viața civilă, veteranii se pot confrunta cu un puternic sentiment de izolare, chiar și în preajma celor dragi. Ei au trăit experiențe pe care civilii, inclusiv familia, nu le pot înțelege pe deplin. Veteranii au dezvoltat un mecanism propriu de apărare bazat pe detașare emoțională (*numbsense*), care le pot provoca dificultăți în exprimarea emoțiilor și a sentimentelor.

Interacțiunile cu familia, cu prietenii civili pot fi uneori frustrante, iar comentariile legate de experiențele riscante din teatrele de operații („*Bine că ai scăpat cu viață!*”, „*Noroc că nu a fost mai grav!*”) pot intensifica izolarea veteranului, determinându-l să caute prietenia altor veterani.

Mulți veterani se întorc din misiunile de luptă cu diferite traume psihice, cea mai des întâlnită fiind tulburarea de stres posttraumatic (PTSD — Posttraumatic Stress Disorder), manifestată prin iritabilitate, hipervigilență sau coșmaruri și care pot afecta direct intimitatea.

Starea constantă de „alertă” dobândită în timpul misiunilor poate face ca veteranul să tresară la zgomote puternice sau aglomerații și să evite spațiile publice și evenimentele sociale, toate acestea limitând drastic viața socială a familiei. Totodată, în încercarea de a suprima amintirile dureroase, veteranul poate evita și emoțiile pozitive, ceea ce poate duce la o răcire a relațiilor cu partenerul și dificultăți în comunicare.

3.2. Palierul profesional-economic

Una dintre cele mai mari provocări pentru veterani în viața civilă poate consta în limbajul tehnic folosit în mediul militar și deosebirea acestuia de cel folosit în mediul civil. O barieră majoră în reintegrarea post-misiune a veteranilor este echivalarea competențelor tehnice.

De multe ori, termeni precum „planificare tehnică”, „logistica din teatrele de operații”, „management de criză”, „evaluare operațională”, „situație tactică” pot fi greu de echivalat în mediul civil. Dacă în armată, ascensiunea se bazează pe vechime și merit militar, în mediul privat avansarea este legată de performanța specifică, de certificări și abilități de networking, ceea ce poate duce deseori la o subcalificare.

Competențele și aptitudinile dobândite în timpul serviciului militar (disciplina, lucru în echipă sub presiune, luarea rapidă a deciziilor) sunt foarte greu de înțeles de către angajatorii civili, rareori fiind recunoscute ca transferabile.

Angajatorii se concentrează pe funcțiile militare și mai puțin pe competențe transferabile. O situație deosebită o prezintă veteranii care au servit în armată de la vârstă fragedă, ei neavând un istoric profesional civil, iar acest lucru face dificilă poziționarea lor față de candidații civili cu o traiectorie mai liniară pe piața muncii.

În plus, poate exista teama nejustificată a angajatorilor civili cu privire la veterani, percependu-i ca instabili sau cu risc de securitate, ceea ce poate duce la o formă de discriminare mascată.

În vederea preîntâmpinării unor astfel de probleme ori pentru depășirea lor, sunt necesare implementarea unor mecanisme de suport, precum:

- Sprijin guvernamental — statutul de veteran oferă recunoaștere oficială, acces la servicii medicale dedicate, scutiri și facilități fiscale în anumite situații și prioritate la angajare, sprijinind reintegrarea post-misiune, atât prin reintegrare socială, cât și profesională;
- Programe de reskilling și certificare profesională — ajută veteranii să obțină certificate civile recunoscute pe piața muncii: management de proiect, securitate cibernetică, logistică, programare pe calculator, prelucrare date, aplicații media etc.;
- Consiliere profesională, prin care veteranii pot fi ajutați să-și reformuleze CV-urile și să navigheze în procesul de interviu;
- Accesarea de programe pentru veterani, de exemplu prioritizarea la angajare în anumite sectoare economice, stimularea angajatorilor care oferă locuri de muncă veteranilor;
- Programe de reconversie internă, prin care MAPN organizează cursuri interne de reconversie profesională (IT, limbi străine, management) pentru personalul care părăsește sistemul, facilitând obținerea de certificări civile;
- Parteneriate academice, prin care armata colaborează cu instituțiile de învățământ superior civile (universități) pentru certificare și formare suplimentară;
- Parteneriate cu companii private și cu ONG-uri precum Invictus, CAMARAZII, AMVVD, care pot oferi servicii complementare: terapie, consiliere juridică specifică, mentorat.

3.3. Palierul fizic-mental

Veteranii se pot confrunta adesea cu un spectru larg de afecțiuni fizice datorate efortului fizic intens, al transportului de echipament greu, dar și rănilor cauzate în teatrele de operații.

Problemele cronice de spate, genunchi și articulații pot duce la o invaliditate parțială și necesită tratamente de lungă durată.

Expunerea repetată la unde de șoc poate provoca leziuni cerebrale traumatice (TBI — Traumatic Brain Injury), manifestate prin dureri de cap persistente, probleme de memorie, dificultăți de concentrare și dezechilibre hormonale.

Veteranii cu răni fizice vizibile (amputații, arsuri grave, plăgi împușcate) necesită nu doar proteze și reconstrucții chirurgicale, ci și îngrijire dermatologică pe termen lung. Cei amputați se pot confrunta cu dureri în membrul/membrele care nu mai există, așa numita durere fantomă, pentru care sunt recomandate terapii specializate, cum ar fi terapia în oglindă.

Pentru ameliorarea durerilor fizice sau psihice, de multe ori, veteranii apelează la medicamente puternice, cum ar fi opioidele, care pot crea pe termen lung un risc major de dependență fizică, adăugând o altă dimensiune de vulnerabilitate la angajare.

Succesul procesului de adaptare la viața civilă depinde de accesul constant la reabilitare specializată:

- fizioterapie și kinetoterapie continuă pentru menținerea mobilității și reducerea durerii;
- terapie ocupațională care ajută veteranii să-și redobândească abilitățile motorii și să învețe să folosească dispozitivele ajutoare sau protezele în activitățile cotidiene și, esențial, în mediul de muncă civil;
- integrarea tratamentului fizic cu cel psihologic, întrucât durerea cronică poate agrava simptomele PTSD și ale depresiei, creând un cerc vicios al suferinței.

4. Concluzii

Reintegrarea post-misiune a veteranilor este un proces complex care implică provocări sociale, profesionale și fizico-psihice. Acest proces presupune reevaluarea rolurilor în familie, gestionarea traumei sau a afecțiunilor cronice și valorizarea competențelor militare în mediul civil.

Asistentul social militar are un rol esențial în acest proces, facilitând legătura între veteran, familie și instituțiile de sprijin militare și civile, contribuind astfel la implementarea unor mecanisme eficiente de reabilitare și integrare precum consiliere, programe de reconversie profesională, sprijin social, accesarea de servicii specializate, astfel încât veteranul să-și recâștige autonomia, încrederea și calitatea vieții în societatea civilă ca parte integrantă.

Revista Română de Asistență Socială Militară

Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)

Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)

ISSN: 3120-2179

Vol. 1, Nr. 1, ianuarie - martie 2026

<https://rrasm.ro/> redactie@rrasm.ro

7

Bibliografie

- Badiu, C., & Țică, R. (2023). *Reziliența în mediul militar: Provocări și strategii de adaptare*. Editura Militară.
- Bowles, S. V., et al. (2017). *Challenges of Post-Deployment Reintegration: A Multidimensional Approach to Veteran Well-being*. Journal of Military and Veterans' Health.
- DSM-5 TR (2022). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition, Text Revision*. American Psychiatric Association.
- NATO (2020). *Building Integrity in Operations: A Handbook for Military Personnel*. NATO HQ, Brussels.
- Parlamentul European (2000). *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*. Jurnalul Oficial al Comunităților Europene.